

Підвищення рівня фінансової безпеки кожного регіону надасть змогу забезпечити фінансову стабільність, незалежність від міжбюджетних трансфертів, стимулювання власного виробництва, підвищення рівня життя в регіоні.

### **Література:**

1. Матвійчук В.І. Нешко Р.М. Фінансова безпека регіону як складовий елемент фінансової безпеки держави. *Фінанси, облік, банки*. 2017. №1(22). С.125-135.
2. Маргасова В. Г. Ткаленко Н. В. Передумови формування фінансової безпеки регіону *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2010. № 2. С.139-146.
3. Виклюк М. І. Структура фінансової безпеки регіону та характеристика її складових. *Ефективна економіка* 2012. № 10. URL: <http://www.economy. nauka.com.ua>.
4. Медвідь М. М. Фінансова безпека регіонів України (на прикладі Харківської області): автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.05 / Полтавський національний технічний ун-т ім. Юрія Кондратюка. Полтава, 2008. 20 с.
5. Методика розрахунку рівня економічної безпеки України (наказ Міністерства економіки України від 02.03.2007 р. № 60) / URL: <http://consultant. parus.ua/?doc=03WN62B99B>.
6. Лелюк С.В. Методичний підхід до оцінювання фінансової безпеки регіонів України. *Економічний аналіз*. 2014 рік. Том 17. № 1. С.139-145.

**Павлик Елена Іванівна**

ст. гр. Фм-21, ТНЕУ

**Машко Андрій Іванович**

к.е.н., доцент кафедри фінансів ім. С. І. Юрія

## **ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДЕФІЦИТУ БЮДЖЕТУ**

Вагому роль у теоретичному та емпіричному дослідженні згаданої проблематики відіграють праці зарубіжних вчених: Р. Барро, Ш. Бланкарта, Дж. Б'юкенена, А. Лернера, Р. Масгрейва, Дж. Стігліц, М. Фрідмена, Дж. Хікса, М. Мейера. Серед відомих сучасних вітчизняних дослідників можемо виокремити напрацювання В. Андрущенко, О. Барановського, С. Буковинського, О. Василика,

В. Геєца, В. Опаріна, В. Суторміної, В. Федосова, С. Юрія та багатьох інших.

Як зазначив вітчизняний науковець Юрій С.І., бюджетний дефіцит, як і будь-яка економічна категорія, має такий інтервал розвитку, що визначається, з одного боку законами руху вартості, а з іншого – законами інфляції. Якщо бюджетний дефіцит тяжіє до законів зростання вартості, то він об'єктивно приймає активну економічну форму, а якщо до законів інфляції – то пасивну. Активний дефіцит бюджету дає змогу підштовхнути подальший розвиток економіки і зростання капіталу, бо додаткові фінансові ресурси спрямовуються, насамперед, на активізацію виробництва та комерційну діяльність, що є позитивом [1]. При цьому, держава, здійснюючи регулювання бюджетного дефіциту, повинна забезпечити оптимальне співвідношення між цими двома формами.

Гостра полеміка точиться з приводу впливу бюджетного дефіциту на економіку. Прибічники концепції дефіцитного фінансування бюджетних видатків вважають, що бюджетний дефіцит не повинен оцінюватися як негативне явище, а навпаки – для національної економіки він не є шкідливим, оскільки всі видатки здійснюються на території даної держави, а тому означають збільшення доходів господарюючих об'єктів та населення, і як наслідок – сприяє добробуту держави. Економісти, котрі сповідують протилежні погляди (неокласичного напрямку) стверджують, що хронічні дефіцити завжди потребують високих податків в майбутньому, а для покриття дефіциту повинні залучатися екстраординарні доходи – емісія грошей та запозичення, які, однак, мають неоднозначні економічні ефекти [2].

В умовах демократії бюджетні дефіцити можуть стати додатковим стимулом розвитку, якщо спонукають до пошуку нових способів раціонального використання грошових коштів та посилення бюджетної дисципліни. Зокрема, підвищення ефективності діяльності державних організацій з відповідним ростом віддачі на кожну одиницю бюджетних затрат досягається за допомогою розроблених у західних країнах адміністративно-фінансових технологій, суть яких полягає у використанні державних коштів у режимі приватної ініціативи.

В сучасних інтерпретаціях дефіцитне фінансування державної діяльності економічно раціональне й соціальне виправдане в тих передумовах, коли темпи приросту валового внутрішнього продукту випереджають приріст обсягу бюджетів та видатків на обслуговування державного боргу, і тією мірою, якою додатково залучені кошти та

виграш у часі, забезпечувані державним кредитом, використовуються на розвиток реальної економіки та створення ефективною фінансовою системи, вигідних і корисних не лише сучасникам, але й майбутнім поколінням громадян - податкоплатників [4].

Для забезпечення фінансової стабільності необхідно запровадити ефективний менеджмент бюджетного дефіциту та суворий контроль за використанням бюджетних коштів [5]. До програми конкретних заходів доцільно включати такі, які б, з одного боку, стимулювали надходження грошових коштів до бюджетного фонду країни, а з другого – сприяли скороченню державних видатків. До них належать:

- зміна напрямків інвестування бюджетних коштів в галузі народного господарства з метою підвищення фінансової віддачі від кожної бюджетної гривні;
- використання фінансових пільг і фінансових санкцій лише з позицій соціально-економічної доцільності та з метою стимулювання суспільного виробництва;
- реалізація обгрунтованої та економічно виправданої політики державних запозичень.

Основними завданнями на майбутнє в сфері вирішення проблем регулювання бюджетного дефіциту в Україні можуть бути:

- структурна перебудова економіки при якій державою повинна здійснюватися інвестиційна підтримка пріоритетних галузей виробництва;
- вдосконалення податкової системи, за якої податки виконуватимуть перш за все стимулюючу функцію, а не роль державного тиску на підприємництво;
- проведення активної зовнішньоекономічної політики у напрямку глобальних політичних та економічних тенденцій.

### **Література:**

1. Антологія бюджетного механізму: монографія / за ред. проф. С. І. Юрія. Тернопіль: Економічна думка, 2001. 250 с.
2. Андрущенко В. Л. Фінансова думка Заходу в ХХ столітті: (Теоретична концептуалізація і наукова проблематика державних фінансів). Львів: Каменяр, 2000. 303 с.
3. Вахненко Т. Тягар державного боргу: теоретичний аспект. *Економіка України*. 2007. №3. С. 21-30.
4. Фінанси: Підручник / за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. Київ: Знання, 2008. 611 с.

5. Розвиток бюджетного процесу в умовах економічних перетворень : монографія / С.І. Юрій, В.Г. Дем'янишин, О.П. Кириленко та ін. ; за ред. С.І. Юрія, В.Г. Дем'янишина. – Тернопіль : Економічна думка, 2012. – 376 с.

**Пірог Валерія Олександрівна**

ст. гр. ФМНВ-21, ТНЕУ

*Науковий керівник - к.е.н., доцент Горин В.П.*

## **МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ**

Нині в науці не існує єдиного підходу щодо місця і ролі місцевих бюджетів в системі органів місцевого самоврядування (місцевих фінансів). У новітній науковій літературі підходи до з'ясування суті місцевих бюджетів істотно різняться.

Розглянемо окремі з них, які є досить актуальними й цікавими. Так науковець О.П. Кириленко [1] вважає, що «місцевий бюджет» - це сукупність економічних відносин, які виступають інструментом розподілу та перерозподілу ВВП і національного доходу країни, забезпечуючи тим самим створення фінансової бази місцевих органів влади з метою задоволення економічних та соціальних потреб суспільства. Особливістю місцевих бюджетів як економічної категорії є те, що вони:

- є робочим господарським планом, за яким діє виконавчий орган і від якого він самостійно може відхилитись лише у чітко визначених незначних межах. Тобто, бюджет можна вважати демократичним засобом регулювання, який впроваджує політичні плани ради (представницького органу) в реальність життя;

- дає можливість відобразити фінансовий стан і розвиток громади, оскільки порівняння доходів і видатків бюджету засвідчує загальні тенденції і проблеми громади. Отже, з'являються підстави для визначення причин і пошуку засобів подолання фінансових проблем самоврядування;

- є носієм політичних пріоритетів правлячої більшості представницького органу, а окремі статті надходжень до бюджету, наприклад промисловий податок, характеризують потенціал місцевих підприємств. Бюджет об'єднаних територій, який містить основні показники муніципального господарства, а також загальні суми доходів і видатків [2, ст. 112 ].